

ARISZTOKRATA TANULÓK A KOLOZSVÁRI REFORMÁTUS GIMNÁZIUMBAN A DUALIZMUS KORÁBAN

Rébay Magdolna
DE BTK NMI Neveléstudományi Tanszék

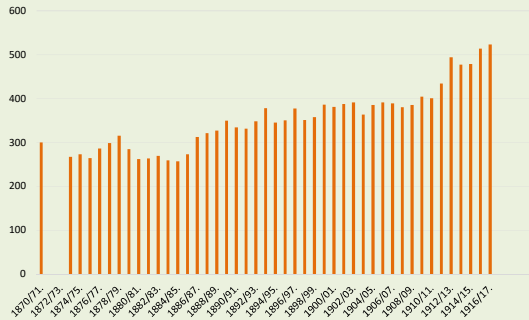

Az iskola története

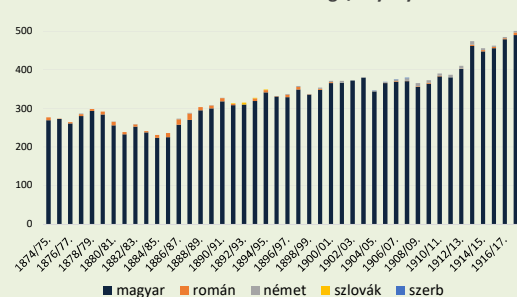
1609 – az iskola alapítása,
1651 – a Farkas utcai új iskolaépület elkészülése,
1801 – az ún. ókollégium épültének átadása,
1846 – az önképzőkör alapítása,
1874/75 – áttérés a 8 osztályos gimnáziumi rendszerre,
1887/88 – az első leány magántanuló, Genersich Evelin érettségi vizsgát tesz,
1898 – fenntartási államsegély elnyerése,
1900 – a tornaterem elkészülése,
1902 – állami segítséggel új iskolaépület emelése a Petőfi utcában,
1914 vége – az új épület katonai célokra történő lefoglalása.

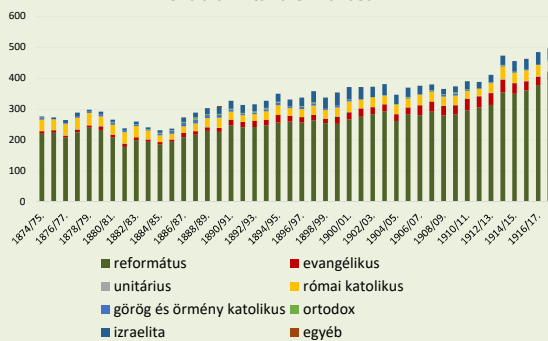
1. ábra: Beiratkozott tanulók (fő)

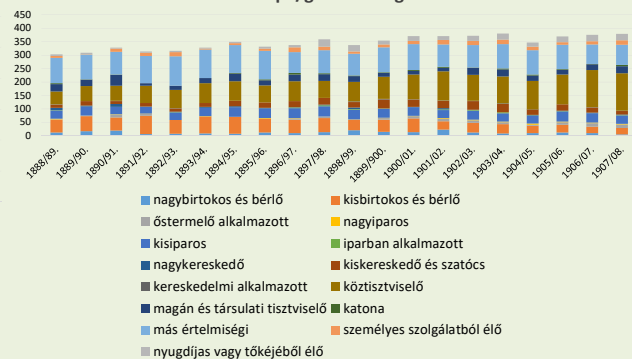
2. ábra: A tanulók nemzetisége/anyanyelve

3. ábra: A tanulók vallása

4. ábra: Az apa/gondozó foglalkozása

Arisztokrata tanulók

73 főnemes származású diákot azonosítottunk be (4 tanévről nincs adat): 71 fiút és 2 leányt/asszonyt. Elsősorban erdélyi családok tagjait: például a gróf Bethlen családnak 15, a Telekinek 13, a báró Keménynek 9, a báró és gróf Bánffyknak 8 tagja iratkozott be a kollégiumba. A 73 főből ötven csak az elemi iskola, a többiek a gimnázium (és az elemi) tanulói voltak.

Meglepően sokan voltak, akik már az elemi iskolában megkezdtek tanulmányaikat, majd a gimnáziumban – megszakítással vagy anélkül – folytatták (17 fő). Az elemibe jellemzően magántanulónként iratkoztak be, a gimnazisták közt a magán- és nyilvános tanulók közti arány kiegyenlítettebb. A magántanulók közül többen a felsőbb osztályokban nyilvános tanulókka váltak. A jobb tanulók munkáját könyvjutalommal dícsérték meg. Páran az iskolai önképzőkör tisztviselői közé is bekerültek.

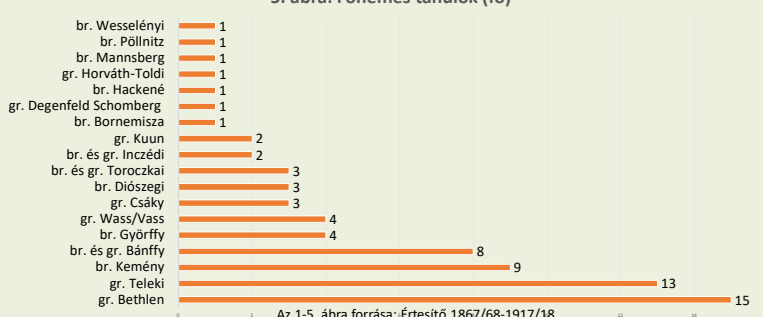
Tizen végeztek el ebben a gimnáziumban mind a 8 gimnáziumi osztályt, ami más iskolákkal összehasonlítva magas aránynak tekinthető.

A 73 diák nagy többségben református vallású volt, ez az arány magasabb volt, mint a református diákok hányadosa.

A főnemesség mecenatúrái tevékenysége kiemelkedő volt. Számos alapítvány kötődött a nevükhöz, részt vettek például a diákéletképzési programban és az építkezésre is adakoztak.

Összegezve elmondhatjuk, hogy a kolozsvári református kollégium kiemelkedő szerepet játszott az erdélyi református főnemesség oktatásában-nevelésében. Egyes családok ragaszkodása egyértelműen megállapítható: az református egyházkormányzatban szerepet is vállaló gróf Bethlen és báró Bánffy ezek közé tartozik.

5. ábra: Főnemes tanulók (fő)

Híres tanítványok

Br. Bánffy Ernő főgondnok
(diák a vizsgált időszakban: 1867/68)

Ravasz László br. Bánffy Ernő főgondnokról

(forrás: Értésítő 1915/16, 15.)

Egyháznak hű fia volt: a legmagasabb tanácsban is úgy ismerte az ügyeket, mint az ő kis presbiteriumában, s az ő kis presbiteriumában oly hűséggel gondolta a hűléreket, mint ott felett a székereket. Bevezette a kollégiumot a az őt jellemző nobilitással fűzte vissza mindazt, amit az alma materől kapott: lelkiérti lelket, szellemi szeretetet, szellemi ajándékokat — hála odaadást. Ime, ilyen egy igazi úr, aki — szolgál.

Gr. Teleki Béla
politikus

(diák: 1915/16-1916/17)

Br. Kemény János író
(diák: 1913/14-1917/18)

Gr. Bethlen Béla kormánybiztos

(diák: 1898/99-1901/02)

Gr. Wass Albert író
(diák: 1917/18.)

